

เล่าสู่กันฟังกับ.. คุณแม่ห้องเดียว

29 พฤษภาคม 2551

เริ่มแรกห้องเดียว ไม่มีภาษา ไม่มองหน้าและก็ไม่สบตา แต่ว่าถามว่าฝึกแบบเก่าเขาทำได้มั้ย เขาสามารถนั่งโต๊ะได้ คือเราไปฝึกที่ไหนเราเห็นมีโต๊ะล็อกโซ่ใหม่ค่ะ ที่บ้านก็ทำเลยโต๊ะล็อก...ล็อกไว้ ร้อยลูกปัดก็นั่งร้อยไปเป็น10 ลูก 20 ลูก30 ลูก ให้ร้อยเท่าไรก็ร้อย... ทำได้

เราส่งให้เขา เขาก็นั่งร้อย เขานั่งมองลูกปัดแล้วเขาก็ร้อยไป ถามว่าได้กลัมน้ำมันเม็ดเล็กมัย ได้..เขาทำได้ พอกลัมน้ำมันเม็ดเล็กดีก็ให้เขียน เริ่มด้วยดินสอดสามเหลี่ยมไขใหม่ค่ะ ก็เริ่มเขียนตามเส้นปะ เขียนได้ส่งให้เป็นแผ่น 2 แผ่นก็เขียนได้ 20 แผ่นก็เขียนได้ตามเส้นปะ เขียนได้สวยด้วยซ้ำ เขาก็นั่งสนใจสิ่งที่เขาทำ แม่ก็นั่งฟังตรงข้าม

แล้วก็มีบัตรภาพไขใหม่ค่ะ “นี่เสื้อ นี่หมู นี่แมว” นี้อะไรก็นั่งบอกไปๆ ถามว่าลูกรู้ไหม ลูกรับเข้าไปใหม่ ลูกรับไปนิดหน่อย นั่งทำอย่างนี้เป็นปีค่ะ ทำแบบประจำ ถามว่าลูกทำอะไรเข้าไปบ้างไหม เราไม่รู้ว่าลูกได้ไหม เพราะลูกไม่สื่อสารกลับออกมา ลูกไม่สื่อสารกลับออกมาลูกรู้มัย “หมู แมว หมา” ที่ลูกไม่สื่อสารกลับออกมาเพราะว่าลูกไม่ได้มองหน้าเรา

เรารู้สึกว่าเราละเลยในสิ่งที่แรกเริ่ม เริ่มต้นเลย ลูกไม่พูด เราสนใจแต่ว่าลูกไม่พูด แต่ว่าเรายังไม่รู้เลยว่าลูกไม่ได้พูด เพราะลูกไม่ได้มองหน้า ไม่ได้สนใจว่าคุณพูดอะไรกับเขา เขาอยู่ในโลกของเขา ให้เขาทำอะไรก็ทำได้ แต่อย่าให้หลุดออกนอกโต๊ะ ถ้าหลุดออกนอกโต๊ะเมื่อไรก็ป่วน ไปไหนก็ป่วน พาไปไหนก็ละสายตาไม่ได้ต้องวิ่งตามตลอด คือถ้าผลออกเป็นหายนะ คิดว่าหลายคนก็เป็นแบบนี้ ออกไปนอกบ้านแล้วเป็นปัญหา คือเขานั่งได้แค่โต๊ะล็อก **เราคิดว่าการฝึกแบบนั้นมันตัน ไปต่อไม่ได้** มันออกมาใช้ในชีวิตจริงไม่ได้

ไปโรงเรียนก็มีปัญหานั้นค่ะ อย่าคิดว่าไปโรงเรียนแล้วมันจบสำเร็จไม่ใช่ ถ้าตามไปดูที่โรงเรียนจริงๆแล้วปัญหาเพิ่มขึ้น **อย่าคิดว่าลูกไปโรงเรียนแล้วได้สังคม ได้เพื่อน ลูกไม่เล่นกับใครเลย** และที่โรงเรียนไม่มีโต๊ะล็อกและไม่มีคนนั่งคุมตัวต่อตัว อยู่ไม่ได้ ออกมาวิ่งป่วนเหมือนเดิม

ถ้าหลายๆคนส่งลูกไปโรงเรียนแล้วแอบไปดูจะรู้ว่าลูกไปโรงเรียน อยู่ในโรงเรียน แต่ที่เราหวังว่าจะมีเพื่อน จะเล่นกับเพื่อน มันไม่ใช่ มันไม่มี ลูกเราไม่สนใจใคร เพื่อนเด็กปกติมาเล่นกับเขา ลูกเราไม่เล่นกับเพื่อนเพื่อนก็ไม่สนใจแล้ว เพื่อนก็ **“เฮ้ยไอ้มันมันเป็นไร ไม่เล่นด้วย พูดด้วยก็ไม่พูดด้วย”** มีเด็กผู้หญิงคนหนึ่งบอก น้องเดี่ยวหยิ่ง แล้วเค้าก็ไปเลยไม่พูดกับเค้า **รู้สึกมันไม่ได้ผล เขาไม่มองหน้าเพื่อนด้วยซ้ำ**

ย้อนกลับมาเขาไม่มองหน้าแม่ **แม่เป็นคนแรกที่เขาไวใจ เขายังไม่มองหน้าเรา** ยังไม่สบตาเรา ยังไม่เล่นกับเรา แล้วเขาจะไปเล่นกับคนอื่นได้อย่างไร คิดว่าไปโรงเรียนแล้ว โอโห ไม่ใช่ ปัญหามันเยอะกว่าเดิม

เวลาไปโรงเรียนแล้วรู้สึกไม่มีใครเล่นไม่มีใครสนใจ มันยิ่งว่างเปล่าใหญ่เลย ถามว่าทำอะไร กลับมาใหม่ **ไม่ได้ ได้แค่เข้าแต่งตัวไป บ่ายไปรับกลับ ได้แค่นั้น ถามว่าลูกดีขึ้นไหม ไม่นะคิดว่าแย่กว่าเดิม เหมือนปล่อยเขาไปในโลกกว้างแล้วไม่มีอะไรไปช่วย**

เริ่มรู้จัก Floortime เริ่มเล่นกับลูก จะบอกว่าเข้ายากมาก ไม่ง่าย ยากมาก น้องเดี่ยวเล่นคนเดียว ถ้าออกจากโต๊ะปุ๊บ ขึ้นต้นมะขาม ขึ้นไปบนต้นไม้ เราก็มานั่งเฝ้า!! ทำอย่างไรลูกถึงจะเล่นกับเรา ถ้าเราอย่าง ได้ลูกเดี่ยวเราต้องเข้าถ้าเดี่ยว คือลูกขึ้นต้นไม้เราก็ขึ้นต้นไม้ด้วย จากลิงหนึ่งตัวกลายเป็นลิงสองตัว ลิงสองตัวบนต้นไม้ อาจจะคนละกิ่งกัน แต่เขาก็มอง **“เออมันมีลิงอีกตัวหนึ่งนะ”** เขาก็ยังหันมามอง เออ !! เราเริ่มเข้าใจ ลูกหันมามองโดยที่ไม่ต้องบอกว่า **“น้องเดี่ยวหันมามองแม่ หันมามองแม่”** สมัยก่อนจับหน้ามาแต่ ตายังไปที่อื่น ผู้ปกครองเป็นใหม่ จับหน้ามา **“มองแม่”** หน้ามาแต่ตาไปที่อื่น

พอเราขึ้นต้นไม้ เออเขาหันมามองมันมีลิงอีกตัว **เขาหันมามองโดยไม่ต้องเรียก สนใจเราเอง** พอจากคนละกิ่งกลายเป็นเข้าไปกิ่งเดียวกันแล้ว เริ่มสนใจเรามากขึ้นว่าเธอป็นเหมือนฉันนะ ฉันไปกิ่งนี้นะ เธอจะไปกิ่งนี้ได้ไหม พอสุดท้ายแม่ก็ยอมแพ้เพราะว่าน้องเดี่ยวขึ้นได้สูงกว่าแม่แต่อย่างน้อยเขาก็ยังสนใจเรา

เราคิดว่าเราไม่ไหวแล้วบนต้นไม้ แต่เขาเริ่มสนใจเรานิดๆนะ เราก็ไปเอาลูกบอลมา เขาชอบเล่นลูกบอลแบบบ้านบอลลูกเล็กๆเราก็ไปซื้อมา ไปซื้อมาเยอะๆ แล้วก็มาใส่กะละมัง ใส่สระน้ำเล่นใต้ต้นไม้ เราก็เล่น เล่นไปเล่นมา เขาก็เริ่มมอง เออ !! ใจลิงอีกตัวมันมีของเล่นใหม่ นะ เราก็เล่นไป เล่นไป มันมันส์จังเลย โยนบอลแล้วก็เอาบอลปาเขา เขาก็เริ่มเฝ้า!! มันมีของเล่นอื่นที่มันน่าสนใจ ลิงตัวนั้นก็ลงจากต้นไม้ลงมาเล่นบอลด้วยกัน ก็กลายเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่ทำด้วยกันได้ **กลายเป็นว่าเขาอยากมาเล่นกับเราเอง โดยไม่ต้องไปดึงมือแล้วบอกว่า “มาเล่นด้วยกัน”** ไม่เขาลงมาเล่นกับเราเองถ้าเราทำให้เขาสนใจได้

แล้วอย่างร้อยลูกปัด ถ้าเราไปนั่งร้อยลูกปัด พอเราส่งให้หนึ่งเม็ดเขาก็ร้อย ส่งให้เท่าไรก็ร้อยเท่านั้น พอเขาจะหยิบเราทำลูกปัดหล่น **กิจกรรมร้อยลูกปัดกลายเป็นกิจกรรมวิ่งไล่เก็บลูกปัดกัน แล้วก็แย่งกัน มันกลายเป็นการเล่นด้วยกัน**

อย่าง**บัตรคำ** ที่เคยมานั่งบอกว่า “นี่หนู นี่หมา นี่อะไร” **บัตรคำนั้นกลายเป็นไฟบิน** เราไม่บอกแล้วว่าไอ้เนี่ยตัวอะไร เราควักบัตรขึ้นมาแล้วขึ้นไปบนเก้าอี้ แล้วเราก็บอกว่า “**เฮ้ย คุณนะ**” แล้ว**เราก็ทำไฟมันบิน** เขาก็สนใจไฟมันบินได้นะ เขาก็นับ หนึ่ง สอง เขาก็มองรอ แค่อูทตอบ “สาม” ประสบความสำเร็จแล้ว นั่นคือเขาหันมามองเรา เขาหันมาสนใจเรา ที่สามแล้วปล่อยนั่นคือกิจกรรมที่เขาหันมาสนใจเรา เขาอยากจะเล่นกับเรา **กลายเป็นเล่นด้วยกัน ไอ้บัตรคำมันจะเป็นรูปอะไรช่างมันเหอะ มันไม่มี ความหมายแล้ว นั่งบอกมาสองปีแล้วมันไม่มีความหมายว่านั่นมันคือตัวอะไร ก็เอามาเล่นกัน**

อย่างหนึ่งผู้ปกครองอย่างล้วยรัก อย่างล้วยเลอะ ต้องทำให้เย็นๆหน่อย ถ้าเขาชอบเล่นอะไรก็เล่นกับเขา อย่างล้วยเลอะ **เลอะเช็ดได้ รกเก็บได้** ผู้ปกครองส่วนใหญ่กลัวรัก ยิ่งเป็นผู้หญิงด้วย ให้..เยอะไปหมดเลย อย่านไปซีเรียสตรงนั้น เปลี่ยนความคิดใหม่ คือเลอะเช็ดได้ รกเก็บได้ แต่ที่มันได้มาคือความสัมพันธ์ระหว่างแม่ลูก กลายเป็นลูกติดเรามาก พอลูกติดเรามาก อยากจะเล่น

เราออกจากโรงเรียนเลย เรารู้สึกไปครั้งวันที่โรงเรียนอะ ลูกไปว่างเปล่าแต่พออยู่กับเรา อยู่ที่บ้านได้เล่น มันมีรอยยิ้ม มันมีความสุข เชื่อว่าหลายๆคนยังไม่เห็นสายตาลูกที่เลี้ยงลูกมา 5-6 ปีไม่เคยเห็นสายตาแบบว่าลึกลับเลย

พอหลังทำ Floortime ได้ประมาณเดือนหนึ่งหรือสองเดือนกว่าๆประมาณนั้น ที่ลูกเริ่มหันมาสนใจหันมามองเรา มองแบบไร้ตัวตนไม่ได้เจาะจงหน้าแม่เลย พอเขาเริ่มรักเรา เขามองหน้าเราแล้วมันมีแววตา มันมีแววตาที่เขา มองเรา มองเข้าไปลึกๆ ว่าฉันมีความหมาย มองเรอนะ มันไม่ใช่สายตาที่ว่างเปล่าอีกแล้ว บอกได้เลยว่ามันแตกต่างกับการฝึกแบบเก่าที่มันฝึกกันมาปึ๊ๆ สองปี สามปี มันเห็นผลต่างกัน

ขอให้มุ่งมันแล้วตั้งใจทำหน่อย มันได้ผลจริงๆ ผลที่ตอบกลับมาบอกไม่ได้เป็นคำพูดว่ามันได้อะไรกลับมา บอกไม่ได้ แต่ถ้าคุณได้คุณจะรู้สึกเลยว่ามันใช่

พอที่นี้เขาติดเรา เขาเริ่มฟังเรามากขึ้น เราพูดอะไร เขาก็คอยเงยหูฟัง แล้วมองหน้า หันมามองหน้าแล้วสนใจว่า เฮ้ย..แม่จะว่าอะไร แม่เค้าจะพูดอะไร เขาหันมามองโดยที่เขาไม่ต้องชักนำมาเลย เขาหันมามองเราเอง สนใจเราเอง พูดอะไร ทำอะไร

ที่นี้พาออกไปข้างนอกได้ อยากรู้ว่าติดแม่แค่ไหน สนใจแม่จริงไหม จำแม่จริงไหม ไปตลาด ดอนหวายเลย**ไปเช็ดเรตติง ดอนหวายตอนเที่ยงคนเยอะมาก** เขาก็จะไป เขาก็จะวิ่ง เมื่อก่อนวิ่งไปเรื่อยๆ หายไปเลย ถ้าแม่ตามไม่ทันหายไปเลยต้องตามให้ทันหรือไมก็ต้องจับดึงทิ้งกันไว้ตลอด แต่ตอนนี้พอเขาวิ่งไป เฮ้ย....เขาหันมามองแม่ แม่หาย !! แม่ไปหลบหลังแม่ค้าไข่เค็ม เรามองเห็นว่าเขาอยู่ตรงนั้น เขาก็จะมอมหาๆๆ **เพิ่งเคยเห็นว่าลูกหาแม่**

ตั้งแต่เกิดมา เธอหาฉันจริงๆ พอลูกเจอเขาบอก “นี่ไง” เหมือนเขาดีใจเจอแล้ว เราก็ดีใจที่ลูกหาเรา นะ มันกลายเป็นความสัมพันธ์จริงๆ **ไม่ใช่เมื่อก่อนเดินจับมือกัน** เดินไปก็จับมือกันไป มันไม่มีความหมายเมื่อก่อน แต่**เดี๋ยวนี้รู้สึกเขาสนใจเราจริงๆ**

แล้วการไปโรงเรียนถ้าหลายคนไปดูจริงๆ ถึงจะรู้ว่าครูไม่ค่อยเข้าใจลูกเราเท่าไรแล้วลูกเราก็ไปเป็น ปัญหาของโรงเรียน ถ้าพื้นฐานมันไม่แน่นจริงๆ ความสัมพันธ์กับแม่มันไม่แน่นจริงๆ มันก็ขาด มันโหวง มันไม่ได้กลับมาเลย

แล้วอย่างทีบอกคือผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่พาลูกออกไปข้างนอก อาย บางคนอายด้วยซ้ำที่จะพาลูก ออกไปข้างนอก แล้วเวลาพาออกไปข้างนอก **พอลูกทำอาการแปลกๆ หรือส่งเสียงแปลกๆ สิ่งที่เรา มองคือ อู๋!!ใครมองเรามั่ง ใครอะไรเรามั่ง** มันเป็นความรู้สึกแรกที่ผุดขึ้นมา อู๋!!นี่เราอาย **จะบอกว่า อย่าอาย** พอลูกส่งเสียงแปลกๆหรือลูกทำอาการแปลกๆ เรามองรอบๆคือเรามองว่า อะไรที่มันทำให้กระทบ แล้วทำให้เขามีอาการอย่างนั้นออกมา **อย่าอายสนใจลูกเราก่อน**

เดี๋ยวนี้กลายเป็นทุกทีเป็น floortime ออกไปข้างนอกก็เป็น floortime ไปห้างก็เป็น floortime ทำได้ พอลูกออกไปนานๆมากๆเข้า ยางอายเริ่มไม่มีแล้ว...หมด ยางอายไม่มีหายไปหมด กลายเป็นเราไม่แคร์ สายตาคนอื่นอะ อย่างไปเดอะมอลล์ เขาไปเจอหุ่น อู๋!!เขาก็ดู เขาดีใจ อู๋มันตื่นเต้นไชปะ คนอะไรมายืน ได้เฉยๆทั้งวัน เราก็บอกลูกดูดี ดูดีผมสีทองด้วยนะ เราก็พูดไป อย่าไปแคร์สายตาคนอื่นมาก อย่าไปอาย เพราะออทิสติก เขาไม่ผิด **เขาแตกต่างจากคนอื่นไม่ได้หมายความว่าเขาผิด** ไม่ได้หมายความว่าเขาไม่สามารถออกไปข้างนอกได้

มีบางคนเขาไม่รู้จักออทิสติก เขามองๆไอ้เด็กคนนี้นี่มันทำท่าประหลาด ส่งเสียงประหลาด จำได้ พนักงานขายในห้างเดอะมอลล์ จูงมือตัวเองเดี่ยวไปเลยแล้วบอกเนี่ยคะ “ออทิสติก” แล้วบอกอย่างภูมิใจ ด้วยนะว่า “เนี่ยออทิสติก” เราไม่จำเป็นต้องอาย คือไปไหนแล้วเจอออทิสติกด้วยกัน รู้สึกมีความสุข ออกมา อย่าไปอยู่ในบ้าน **ออกมาข้างนอกมันมีความสุขจะตาย เขาก็ชอบเราก็ชอบ อย่าไปเก็บเขาไว้ ออกมามันจะได้มีประสบการณ์ข้างนอก แล้วเอาประสบการณ์กลับไปเล่นกัน** วันนี้ไปเล่นเรื่อมา ไปอะไรมา มันจะมีวัตถุที่เก็บไปเล่นกันที่บ้าน

ถ้าอยู่ในบ้านเฉยๆ มันก็ไม่ได้อะไร อยากจะบอกว่า เดี่ยวนี้ไม่ค่อยรู้สึกอะไรแล้ว ไม่อายแล้ว และก็มี **floortime ทำให้ชีวิตมีความสุข มีความสุขมาก รู้สึกว่ามันไปได้เรื่อยๆมันมีสเตปของมันแล้วมันต่อยอดไปได้เรื่อยๆ** ถ้ามันมีปัญหาเกิดขึ้นมา ปรีक्षाหมอม หมอก็จะบอกว่ามันต้องอย่างนี้นะคุณแม่ แล้วมันไปได้เรื่อยๆ มันไม่ตันอะ มันไม่เหมือนวิธีเก่า วิธีเก่ามันตัน

อยากยกตัวอย่างมีเพื่อนน้องเดี่ยว ออทิสติกเหมือนกัน ฝึกมาพร้อมกัน เด็กคนนี้มีภาษาดีมาก คือ เขาพูดได้ดีกว่าน้องเดี่ยวเยอะ ภาษาเขามาเยอะแต่เขาก็ยังไม่มองหน้า แม่เคื่อบอกให้พูดอะไรเขาก็พูดๆ เขาพูดได้หมดเลยแต่พูดไม่ตรงความหมาย พูดไม่ตรง เขายังไม่ได้มองด้วยซ้ำว่า ใ้เนี้ยไมโครโฟน แม่บอกนี่อะไรๆ “ไมโครโฟน” เขาก็พูด “ไมโครโฟน” ได้แต่เขาไม่ได้มอง ไม่ได้รู้ด้วยซ้ำว่าความหมายมันคืออะไร ไม่รู้พูดตาม

แล้วก็ไปเจอกันอีกที ไปฝึกด้วยกัน น้องคนนั้นไปฝึกเขาก็ไปดูเค้า เราไม่ได้ไปฝึก มีตะกร้าใบหนึ่งมีผลไม้กับสัตว์ ถ้าหยิบผลไม้ก็ให้เดินสะพานไปข้างหน้ามีตะกร้าสองใบ ถ้าหยิบผลไม้มาให้ไปใส่ตะกร้าผลไม้ ถ้าหยิบสัตว์มาให้ไปใส่ตะกร้าสัตว์ ทีนี้เค้าก็ชวนน้องเดี่ยวไปฝึกด้วยไปเล่นด้วย ทดสอบกับเด็กคนนั้น

น้องเดี่ยวก็หยิบผลไม้มาก็ใส่ตะกร้าผลไม้ หยิบสัตว์มาก็ใส่ตะกร้าสัตว์ น้องอีกคนก็เดินสวนกันไป พอเดินได้สักสองรอบ น้องเดี่ยวเริ่มหยุด เขาก็คิดว่าน้องเดี่ยวดีแล้ว ไม่อยากทำแล้ว **เขาหยุดคิด** แล้วเขาก็หอบตะกร้าอันนั้นไปแล้วก็เดินไปที่ตะกร้าสองใบ เขาก็เอาผลไม้ใส่ตะกร้าผลไม้ให้หมดเลย ที่เหลือมันเป็นสัตว์อยู่แล้ว เขาก็เทใส่อีกตะกร้าหนึ่ง พอเขาทำเสร็จเขาไปเอาทอฟฟี่เป็นรางวัล ถ้าใครทำเสร็จได้ทอฟฟี่ ส่วนเด็กอีกคนยืน เพื่อนทำอะไร นี่คือฝึกแบบเท่ากับ Floortime

Floortime กระบวนการในสมองได้คิด แล้วคุณว่าวิธีการไหน หรือว่าเด็กคนไหนที่สามารถปล่อยออกไปสู่โลกกว้างได้ เด็กคนไหนที่สามารถใช้ชีวิตจริงๆได้ มันแตกต่างกันตรงนี้ วันนั้นเราเห็นชัดๆเลย คนไหนมันมีกระบวนการคิดมากกว่ากัน อยากให้มองโลกอีกแง่หนึ่ง มองอีกมุมหนึ่ง บางทีเขาดีเนี้ย แสดงว่าเขามีความคิดเป็นของตัวเองนะ เขาคิดได้นะ **จงภูมิใจที่ลูกคือ ภูมิใจที่ลูกคิดได้ ภูมิใจที่ลูกบอกให้ทำอะไรแล้วลูกบอก “ไม่” เดียวนี้หันมาบอก “ไม่” เมื่อก่อนให้ทำอะไรก็ทำ ทำๆเหมือนหุ่นยนต์** เดียวนี้ถ้าชี้เงาหรือไม่อยากทำ “ไม่” กลับมาทางนี้ หาแม่เดี๋ยวนี้ เดินกลับมาสองก้าว “ไม่” แล้วก็ไป เขาก็เดี๋ยวนี้แน่นอะ เดินกลับมาบอก “ไม่” แล้วก็ไป

มันเป็นอะไรที่ใช้การได้จริงๆ ในชีวิตจริงๆไม่ใช่หุ่นยนต์นะ อยากจะบอกให้ทุกคนมีเวลาให้ลูก แล้วก็เวลาหาเงินให้มันน้อยลงหน่อย ผู้ปกครองส่วนใหญ่เวลาเจอกัน “ไม่ได้ต้องทำงาน ไม่มีเวลา” **อยากจะทำเงินที่หามาได้เยอะๆนะ มันไม่สามารถกลับมาซื้อเวลาช่วงเด็กของลูกได้** แบ่งเวลาหาเงินให้น้อยลง

ถ้าสองสามปีที่เรายู่กับลูกเนี้ยหาเงินได้น้อยลงหรือว่าจะไม่รวย ช่างมันเหอะ แค่สอง สามปีที่ให้เขามันน้อยเกินไปสำหรับทั้งชีวิต **ถ้าเริ่ม Floortime ตอนนี้อยู่ปฏิบัติตอนนี้รู้สึกว่ามันได้ผลจริงๆ** แล้วเงินที่หามาเยอะๆ บางทีมันไม่พอใช้ในอนาคตถ้ามันไม่พอถ้าเค้าไม่ดีขึ้น ถ้าเค้าพื้นฐานไม่เต็ม เหมือนปลูกบ้านนะถ้าคุณเททรายไม่แน่น อดพื้นไม่แน่น ไปถึงคุณสร้าง ตั้งเสาได้ ทำฝา สร้างหลังคาเลย วันนึงข้างหน้ามันอาจจะล้มก็ถ้าคุณพื้นไม่แน่น

ไม่ได้บอกว่าโรงเรียนไม่ดี แต่ว่าลูกเราดีพร้อมแบบวัตถุดิบพร้อมที่จะไปสู่โรงเรียนหรือยัง ถ้าเข้าช้ากว่าคนอื่นหน่อย ไม่น่าจะเป็นอะไร เรียนหนังสือช้ากว่าคนอื่นหน่อย ไม่น่าจะเป็นอะไร คือรู้ช้ากว่าเค้า คือเรามาไม่เท่าเค้า ต้นทุนเรามาไม่เท่าเค้า เราเรียนรู้ช้ากว่าเค้า มันไม่น่าจะเสียหาย **อยากจะทำอะไร เห็นความสำคัญของการเล่น การปูพื้นฐานมันจะได้อะไรกับชีวิตเค้าเยอะ** หันไปมองลูกคุณจริงๆ แล้วมอง อย่างมองเฉยๆ **มองให้มันลึกไปข้างในว่า จริงๆแล้วเขาอยากได้อะไร** จริงๆแล้วเขาขาดอะไร แล้วก็ให้เค้า อย่าคิดว่าครูโรงเรียน คนอื่นช่วยได้ **ก่อนอื่นเริ่มแรกเลยต้องเริ่มที่ตัวคุณ เริ่มที่ตัวคุณ ก่อน ถ้าคุณทำได้คนอื่นก็รับลูกคุณได้**

*** ไม่ง่ายค่ะ.....แต่ทำได้ ***